

Raporti Vjetor 2017

Observatori për të Drejtat e Fëmijëve

Janar 2018

Rreth Observatorit për të Drejtat e Fëmijëve

Observatori për të Drejtat e Fëmijëve dhe të Rinjve (Observatori) në Shqipëri është një entitet joqeveritar i themeluar në 2009 si një rrjet i shoqërisë civile me qëllim për të monitoruar situatën e fëmijëve në vend. Nëpërmjet përfaqësuesve të tij në nivel rajonal dhe në bashkëpunim me njësitë e qeverisjes vendore në bashki dhe komuna, Observatori mbledh informacionin statistikor nga të dhënat administrative të shëndetësisë, arsimit, mbrojtjes sociale dhe autoriteteve të tjera vendore. Duke përdorur softwerin DevInfo pasuria e informacionit statistikor është konsoliduar në një bazë të dhënash të disponueshme online në: <http://observator.org.al/odf2/qarqet-en.html>

Deri tani, baza e të dhënave të Observatorit është një burim unik i të dhënave të tilla: një ndërfaqe që lejon prezantim aktiv në specifikat e Shqipërisë në 374 bashki dhe komuna. Duke përdorur këto të dhëna të marra nga studime Observatori ka realizuar raporte për situatën dhe ka kontribuar në raportet e planeve të veprimit për fëmijët që zhvillohen në nivel kombëtar dhe rajonal. Në vitin 2013 ai prodhoi raportin e parë të plotë në dimensione të ndryshme të varfërisë dhe deprivimit të fëmijëve në Shqipëri.

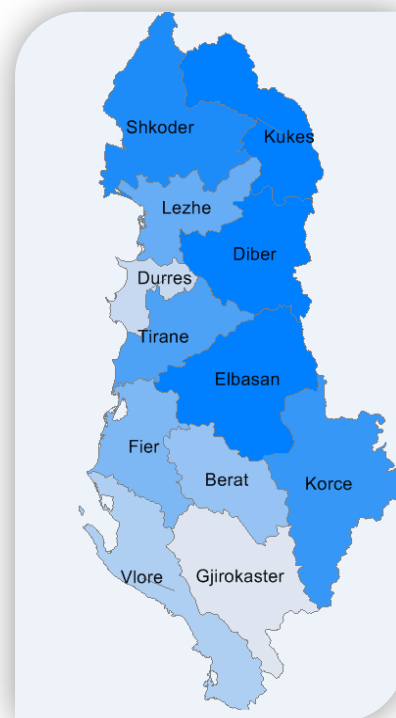
Një kontribut i rëndësishëm i prezencës së fortë të Observatorit në terren është aftësia e tyre për të advokuar me autoritetet qeveritare për të zgjeruar masat lokale për adresimin e nevojave të fëmijëve dhe familjeve, veçanërisht me prejardhje të cënueshme. Kohët e fundit, Observatori ka qenë midis udhëheqësve të një nisme në mbarë vëndin "Çdo fëmijë rom në kopësht". Besueshmëria e tyre nga ata që "njohin" gjendjen reale ka qenë i dobishëm në rolin e mbështetësve për përfshirjen e hershme të fëmijëve Romë.

Në kuadër të diskursit të post-realizimit të Objektivave të Zhvillimit të Mijëvjeçarit (OZHM) Observatori do të vazhdojë të luajë një rol kritik të një instrumenti të pavarur të shqyrtimit për të matur përparimin e Shqipërisë drejt një shoqërie më sociale, të drejtë dhe gjithëpërfshirëse. Kjo punë është duke u realizuar në bashkëpunim me Agjencinë Kombëtare të Statistikave (INSTAT), për të forcuar statistikave sociale, duke kuptuar që niveli i detajeve në regjistrat e Observatorit ka gjasa të mbetet një veçori unike duke plotësuar rregullisht mbledhjen e të dhënave në një nivel më të agreguar.

Për më shumë informacion rreth Observatorit, mund të kontaktoni në:

Adresa Email: info@observator.org.al

Telefon: 00355 4 22 58 987

Përmbajtja

Rreth Observatorit për të Drejtat e Fëmijëve 1

1. Projekte dhe iniciativa të realizuara nga Observatori gjatë vitit 2017 (Janar-Dhjetor 2017).....3

I. Hartëzimi i Emigrantëve të kthyer me fokus të veçantë fëmijët dhe familjet.....3

II. Observatori për të Drejtat e Fëmijëve mbështet planifikimin e politikave të përqëndruara në fakte në bazë të të dhënave me fokus në veprimet për decentralizim SSFA.....3

III. Çdo Fëmijë në Shkollë.....4

IV. Rrjeti "Zëri i të Rinjve" në Shqipëri.....5

V. Monitorimi i efektivitetit të punës së administratës publike të qeverisjes vendore përmes vlerësimit të mendimit qytetar.....5

VI. Ditët Ndërkombëtare.....6

VII. "Zbatojmë Standartet, Ndryshojmë Mendësitë" Studimi kombëtar.....6

VIII. Të rinjtë vendosin – Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm.....7

IX. Parandalimi i Martesave nën moshë.....7

2. Kontributi i Partnerëve.....8

3. Vlerësime rreth Observatorit për të Drejtat e Fëmijëve, gjatë vitit (2017).....9

1. Projekte dhe iniciativa të realizuara nga Observatori gjatë vitit 2017 (Janar-Dhjetor 2017)

I. Hartëzimi i Emigrantëve të kthyer me fokus të veçantë fëmijët dhe familjet

Observatori për të Drejtat e Fëmijëve (Observatori), me mbështetjen e Agjencisë Austriake për Zhvillim (ADA), ka zbatuar gjatë periudhës Mars – Maj 2017, në qarkun e Dibrës, Fierit dhe Tiranës, nismën “Hartëzimi i Emigrantëve të kthyer shqiptarë (fokus i veçantë mbi fëmijët dhe familjet e tyre)”.

Duke besuar se emigrantët e kthyer janë një grup vulnerabel dhe duhen trajtuar me prioritet për të lehtësuar kështu procesin e ri-integrimit të tyre në vend, është ndërmarrë kjo iniciativë për të identifikuar nevojat e tyre për shërbime si dhe masën e plotësimit të tyre nga çdo institucion. Për secilin qark është realizuar një vlerësim i aksesit në secilën nga shërbimet bazë, duke dalë me disa rekomandime për secilin nga institucionet lokale.

II. Observatori për të Drejtat e Fëmijëve mbështet planifikimin e politikave të përqëndruara në fakte në bazë të të dhënave me fokus në veprimet për decentralizim.

Observatori në partneritet me UNICEF Albania ka punuar intensivisht me menaxhimin e të dhënave të fokusuara tek fëmijët në nivel nën-kombëtar. Përpjekjet kanë synuar identifikimin, kuptimin, adresimin dhe monitorimin e pengesave kritike në lidhje me grumbullimin, analizimin, raportimin dhe shfrytëzimin e të dhënave për të informuar vendimet efektive të politikave dhe praktikave në të gjitha nivelet e qeverisjes. Procesi i grumbullimit të të dhënave në nivel kombëtar, rajonal dhe lokal për fëmijët, për shkak të gamës së gjerë të treguesve, është delikate dhe ka hasur vështirësi të ndryshme përkundër vullnetit të mirë për të bashkëpunuar nga institucionet vendore. Gjithsesi progresi për periudhën 2009-2015 është përmirësuar nga viti në vit, gjë që tregon një ndërgjegjësim në rritje të institucioneve në këtë drejtim. Ndarja e re territoriale shkakton turrje të të dhënave, sepse mbledhja e tyre kryhet në nivel të Komunës dhe jo në nivelin e Njësisë Administrative si pjesë integrale e këtyre komunave.

Iniciativa fokusohet në ndërhyrjet e mëposhtme:

- Forcimi i sistemit kombëtar të grumbullimit të të dhënave për të monitoruar gjendjen e fëmijëve, për të ndjekur përputhshmërinë me detyrimet e Konventës së të Drejtave të Njeriut (KDNJ);
- Analizimi i sfidave/pengesave për menaxhimin e të dhënave të fokusuara tek fëmijët, me qëllim informimin e ndërhyrjeve të përmirësuara për t'i adresuar potencialisht ato;

III. Çdo Fëmijë në Shkollë

Iniciativa “Çdo fëmijë në Shkollë” është pilotuar në rajonin e Durrësit dhe Elbasanit dhe është realizuar në partneritet me UNICEF, Word Vision dhe Observatorit për të Drejtat e Fëmijëve, nën vëmendje të Ministrisë së Arsimit dhe Sportit dhe me mbështetjen e të gjitha strukturave lokale. Qëllimi është identifikimi dhe regjistrimi në shkollë i çdo fëmije, pavarësisht faktit se ata kanë lindur në zonë ose jo, duke krijuar një mjedis të favorshëm për të jetuar.

Me nënshkrimin e Urdhrit të përbashkët i tre ministrive (U3M - Ministria e Arsimit dhe Sportit (MAS), Ministria e Punëve të Brendshme (MPB) dhe Ministria e Shëndetësisë (MSH)) "Të identifikojë dhe regjistrojë në shkollë çdo fëmijë në Moshën e detyrueshme ", me qëllim të koordinimit të bashkëpunimit ndërinstytucional për të bërë të mundur që çdo fëmijë rezident të ndjekë shkollën.

Në këtë kontekst janë ndërmarrë disa hapa të rëndësishëm në lidhje me edukimin e fëmijëve duke përfshirë:

- Ngritja e një praktike pune për librin e punës së roleve të institucioneve përgjegjëse për zbatimin e U3M;
- Praktika e trajnimit ndërlidhës midis stafit të shkollës dhe institucioneve vendore të ngarkuara me përgjegjësi dhe rol nga nënshkrimi i U3M;
- Udhëzimet dhe udhëzimet për monitorimin e praktikave më të mira të shkollimit për zvogëlimin e bollëkut të shkollave dhe për integrimin në shkollë të fëmijëve jashtë shkollës;
- Praktikrat e trajnimit për aktorët në institucionet arsimore bazë me qëllim që të sigurohet frekuentimi i rregullt dhe përfundimi i edukimit bazë nga çdo fëmijë;
- Praktika e punës për nxjerrjen e të dhënave për treguesit ndërkombëtarë të sistemit arsimor;
- Praktika e ndërprerjes së listave nga burime të ndryshme në mënyrë që të identifikohen fëmijët jashtë shkollës;
- Praktika e bashkëpunimit ndërinstytucional për të intensifikuar punën në lidhje me rastin e fëmijëve jashtë shkollës;

Thirrja për edukimin e fëmijëve u drejtohet të gjithëve. Arsimi i çdo fëmije është një mision çdo ditë, zbatimi i të cilit kërkon vëmendje dhe angazhim në kohën e secilit.

IV. Rrjeti Zëri i të Rinjve në Shqipëri

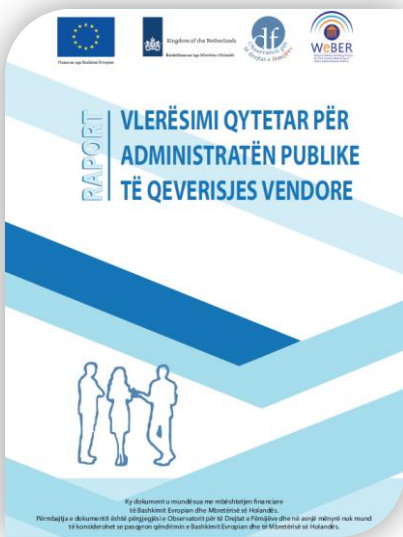
Me mbështetjen e UNFPA Shqipëri dhe nën korrordinimin e Observatori për të Drejtat e Fëmijëve dhe të Rinjve formohet zyrtarisht rrjeti i organizatave të quajtur "Zëri i të Rinjve", i përbërë nga 17 organizatave dhe 2 klube rinore, të specializuara në fusha të ndryshme të shëndetit seksual dhe riprodhues, arsimit, shërbimeve sociale dhe shëndetësore, të drejtave të njeriut, punës në komunitet dhe punës me grupet e marginalizuara. Aktivitetet e kryera nga ky rrjet kanë inkurajuar anëtarësimin e organizatave dhe të rinjve nga qytete të ndryshme të Shqipërisë. Observatori ka koordinuar aktivitetet e këtij rrjeti.

Rrjeti mbështetet dhe operon mbi një Plan Strategjik të projektuar për 3 vitet e ardhshme (2017-2020) bazuar në modelet më të mira të funksionimit të rrjetit dhe që veprojnë në 4 fusha prioritare të programit: ngritja e vetëdijes dhe aktivizimi i komunitetit në çështjet që lidhen me riprodhimin, edukimin, barazinë gjinore, duke përfshirë luftën me bazë gjinore, rritjen e pjesëmarrjes në vendimmarrje, arsim dhe trajnim për të siguruar shkathtësi dhe për të fuqizuar të rinjtë, përkujdesjen dhe mbrojtjen për personat më të cenueshëm dhe të marginalizuar duke përfshirë të rinjtë pa kujdes prindëror.

V. Monitorimi i efektivitetit të punës së administratës publike të qeverisjes vendore përmes vlerësimit të mendimit qytetar

Observatori për të Drejtat e Fëmijëve (Observatori) në kuadrin e Reformës në Administratën Publike (RAP) ka zbatuar nismën "WeBER" me temë "Monitorimi i efektivitetit të performancës së administratës së qeverisjes vendore nëpërmjet vlerësimit të opinionit të qytetarit". Kjo nismë u zbatua në Bashkinë Tiranë dhe Bashkinë Cërrik kontretisht në disa zona pilot: Njësitë administrative nr.5, 6, Dajt dhe Petrelë për Bashkinë Tiranë dhe Njësitë Administrative Cërrik dhe Gostimë të Bashkisë Cërrik. Qëllimi kryesor i nismës është vlerësimi i mendimit të publikut (banorëve) në lidhje me transparencën e qeverisjes vendore, shërbimet që ofrohen, format më të mira të informimit publik dhe efektivitetin e administratës publike.

Kjo nismë u financua nga Bashkimi Evropian dhe bashkëfinancohet nga Mbretëria e Holandës nëpërmjet Instrumentit të Grantit të Vogël të projektit "WeBER – Mundësimi i vendeve të Ballkanit Perëndimor për Monitorimin e Reformës në Administratën Publike nga Shoqëria Civile" që

zbatohet në Shqipëri nga Instituti për Demokraci dhe Ndërmjetësim (IDM). Projekti u zbatua nëpërmjet realizimit të disa instrumentave matës që do të shërbejnë për matjen e perceptimit të mendimit të komunitetit dhe stafit të administratës vendore si; pyetësorë dhe intervista.

VI. Ditët Ndërkombëtare

Observatori për të Drejtat e Fëmijëve (Observatori) është një entitet joqeveritar i themeluar më 2013, me misionin për të siguruar dinjitetin dhe mirëqenien e fëmijëve dhe të rinjve në Shqipëri përmes vëzhgimit, hulumtimit dhe analizës, komunikimit dhe mbrojtjes; duke bashkëpunuar me aktorë të tjerë e institucione; dhe duke u angazhuar në fushatat e ndërgjegjësimit dhe edukimit publik.

Observatori ka koordinuar të gjitha aktivitetet në kuadër të fushatës "Zëri i të Rinjve" në Shqipëri. Fushata e Zërit të Rinisë në Shqipëri u mbështet nga UNFPA Shqipërisë, me pjesëmarrjen e përafërsisht 20 organizatave dhe klubeve të të rinjve. Aktivitetet e ndërmarra kanë qenë të përhapura në nivel kombëtar.

Nëpërmjet realizimit të aktiviteteve ndërgjegjësuere, Observatori është angazhuar në tre Ditët Ndërkombëtare:

- Dita Ndërkombëtare e Fëmijës Vajzë.
- Dita Ndërkombëtare për Eliminimin e Dhunës kundër Grave.
- Dita e të Drejtave të Njeriut.

VII. Zbatojmë Standartet, Ndryshojmë Mendësitë - Studimi kombëtar

Observatori ka rritur gradualisht angazhimin edhe në çështjet e barazisë gjinore dhe dhunës ndaj grave dhe vajzave, në drejtim të mbledhjes dhe përpunimit të të dhënave si evidencë për të ndikuar të politik-bërësit dhe për të përmirësuar shërbimet. Qëllimi i nismës është: Mbledhja e të dhënave për treguesit kryesorë të programit në fillim dhe në përfundim të zbatimit të tij. Këto të dhëna pritet të rrisin nivelin e informacionit mbi qëndrimet dhe perceptimet e shoqërisë mbi stereotipet dhe rolet gjinore dhe dhunës ndaj grave, si dhe të identifikojnë fushatat ndërgjegjësuere që kanë patur ndikim pozitiv në komunitet. Të kuptuarit e qëndrimeve në lidhje me barazinë gjinore është çelësi për të kuptuar shkaqet kryesore që sjellin dhunë ndaj grave. Si rrjedhim, gjetjet e këtij projekti pritet të mbështesin Qeverinë Shqiptare dhe shoqërinë civile për zbatimin e masave më efektive në drejtim të parandalimit. Observatori do të mbledhë të dhëna sasiore dhe cilësore, bazuar në metodologjinë e hartuar nga UN Women, duke përfshirë një sondazh me aktorët kryesorë. Kampioni i sondazhit është përfaqësues në nivel kombëtar dhe të dhënat do të mbledhen në zonat urbane dhe rurale të bashkive, ku do të zbatohen edhe projektet e tjera të Programit Rajonal. Adresimi I diskriminimit të shumëfishtë është

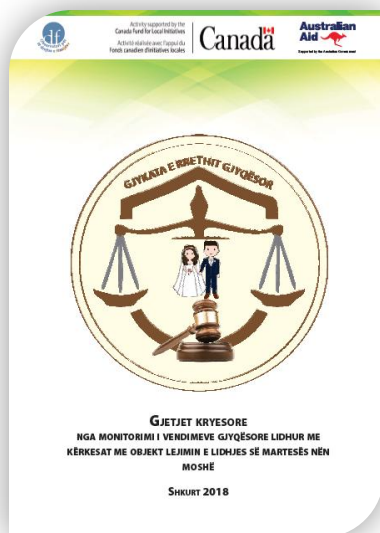
gjithashtu një prioritet dhe çështjet lidhur me diskriminimin me bazë gjinore dhe atij të lidhur me faktorë të tjerë si përkatësia etnike, aftësia e kufizuar dhe varfëria do të konsiderohen në mënyrë më specifike.

VIII. Të rinjtë vendosin – Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm

Observatori në bashkëpunim me Rrjetin e Organizatave “Zëri i të Rinjve” dhe me mbështetjen e United Nations in Albania kanë realizuar konsultime publike me të rinjtë mbi “Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDG) 2030” në 3 qytete : Tiranë, Korçë dhe Shkodër. Takimet konsultuese kishin për qëllim nxjerrjen e SDG-ve me prioritet për rininë.

Në të njëjtën kohë të rinjtë u informuan më shumë mbi SDG- të kryesore dhe Objektivat për secilin SDG.

IX. Zbatimi i Mekanizmave ligjore si një mjet për parandalimin e martesave nën moshë

Me mbështetjen e Fondit Kanadez për Iniciativat Lokale (CFLI) dhe Qeverisë Australiane, Observatori ka zbatuar nismën “Zbatimi i mekanizmave ligjore si një mjet për parandalimin e martesave nën moshë”. Pilotimi i nismës është orientuar në monitorimin e vendimeve gjyqësore të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor (GjRrGj) Shkodër, Kukës, Fier dhe Kavajë për periudhën 2011 - 2017.

Ky projekt i zbatuar nga Observatori dhe Shkolla e Magjistraturës, ka tërhequr vëmendjen dhe interesin e agjencive kombëtare dhe ndërkombëtare. Observatori që nga fillimi i vitit 2014 ka partner me ministrinë e ligjës dhe institucionet e tjera duke synuar të ndërtojë një kuptim të përbashkët të rasteve dhe realitetit të martesës së hershme të fëmijëve në Shqipëri.

Nisma synoi të ndërhyjë në:

- Përmirësimin e procesit ligjor në lidhje me rastet e martesave të mitur, duke marrë parasysh të drejtat dhe mirëqenien e fëmijëve, gjatë dhe pas procesit të gjyqësorit.
- Realizimi i një fushate kombëtare kundër martesës së hershme për ta ngritur çështjen tek publiku i gjerë. Nëpërmjet fushatës janë ndarë rezultatet e projektit duke nxjerrur veprime që inkurajojnë dhe ofrojnë mjete dhe njohuri për rreziqet dhe efektet e martesës së djemve dhe vajzave në moshë të mitur.

2. Kontributi i Partnerëve

Nr	Titulli i Projektit	Periudha e zbatimit	Donatori
1.	Hartëzimi i Emigrantëve të kthyer me fokus të veçantë fëmijët dhe familjet	Mars 2017 – Maj 2017	ADA
2.	Observatori për të Drejtat e Fëmijëve mbështet planifikimin e politikave të përqëndruara në fakte në bazë të të dhënave me fokus në veprimet për decentralizim –(SSFA)	Prill- Dhjetor 2017	UNICEF
3.	Cdo Fëmijë në Shkollë - OOSC (Durrës dhe Elbasan)	Qershor- Shkurt 2018	Word Vision UNICEF
4.	Rrjeti “Zëri i të Rinjve” në Shqipëri	Maj – Dhjetor 2017	UNFPA
5.	Monitorimi i efektivitetit të punës së administratës publike të qeverisjes vendore përmes vlerësimit të mendimit qytetar	Qershor – Dhjetor 2017	WEBER
6.	Ditët Ndërkombëtare	Tetor– Dhjetor 2017	UN
7.	Zbatojmë Standartet Ndryshojmë Mendësitë - Studim kombëtar	Nëntor- Dhjetor 2017	UN WOMEN
8.	Të rinjtë vendosin – Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm	Dhjetor 2017	UN
9.	Zbatimi i Mekanizmave ligjore si një mjet për parandalimin e martesave nën moshë	Tetor 2017- Shkurt 2018	CFLI – Australian Aid

3. Vlerësime rreth Observatorit për të Drejtat e Fëmijëve gjatë vitit 2017

Ministria e Punëve të Brendshme ka mbështetur nismat e realizuara nga Observatori për eksplorimin më në detaje të çështjes së martesave nën moshë dhe efektet e saj në çështjen e sigurisë dhe mbrojtjes së të miturve nga realizimi i martesës nën moshë për efekte trafikimi, shfrytëzimi ose çdo forme tjetër abuzimi. Observatori është bërë pjesë e fushatave për promovimin e policimit në komunitet dhe ndërgjegjësimin për shërbimin policor në jetën e fëmijëve, të rinjve, familjeve dhe shoqërisë në tërësi. Deri tani bashkëpunimi me Observatorin ka qenë i suksesshëm dhe me angazhime konkrete.

Elona Gjebrea Zv.Ministër, Ministria e Punëve të Brendshme

Projektet për të cilin kemi bashkëpunuar kanë qenë gjithmonë të suksesshme në adresimin e vlerave të përbashkëta dhe në sjelljen e ndryshimeve. Përkushtimi i Observatorit është i demonstruar në temat që trajtojnë dhe në çështjen në të cilën zbatohen projektet. Organizata juaj gjithmonë ka provuar të jetë shumë e përgjegjshme dhe transparente në menaxhimin dhe përdorimin e fondeve. Për më tepër, rrjeti juaj i gjerë i kontakteve në mbarë Shqipërinë ka provuar të jetë shumë i vlefshëm.

Marc-Antonie Dumas, Konsull Ambasada Kanadeze